

**О.М. Мусієнко, М.М. Медведєв,**  
*Харківський інститут банківської справи  
Університету банківської справи НБУ*

## **ІНСТИТУТИ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ У КОНТЕКСТІ ДОВГОСТРОКОВОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ**

За своєю сутністю інститут спільного інвестування (ІСІ) – це корпоративний інвестиційний фонд або пайовий інвестиційний фонд, який провадить діяльність, пов'язану з об'єднанням (залученням) грошових коштів інвесторів з метою отримання прибутку від вкладення їх у цінні папери інших емітентів, корпоративні права та нерухомість. За визнанням фінансових аналітиків та при прискіпливому аналізі виявляється, що нинішня правова база різко обмежує свободу дій інвестиційних фондів, зокрема диверсифікованих. Згідно з вимогами профільного закону диверсифіковані ІСІ можуть інвестувати в акції українських емітентів не більше 40 % своїх активів. З нинішньою ліквідністю фондового ринку сформувати активи, відповідно до вимог, практично неможливо. Для цього необхідно виходити на зовнішній ринок, але з урахуванням вимог Національного банку України. Треба отримувати окремий дозвіл на кожен інвестицію за кордон, а це досить проблематично. Саме тому більшість створюваних нині фондів не диверсифіковані. Однак насправді більшість компаній, що працюють у реальному секторі, наразі не оцінили гідно всіх можливостей роботи через інституції спільного інвестування. Цей механізм абсолютно прозорий, тому усі ризики легко прораховуються. А головне – це вигідно підприємству, оскільки взаємодія з ІСІ дає змогу компанії оптимізувати фінансові потоки з погляду оподаткування, ризиків і отримання прибутків. ІСІ можуть використовуватися з метою оптимізації оподаткування, оскільки сьогодні ці фінансові інституції, по суті, є безподатковими структурами. Справа в тому, що за вітчизняним законодавством обов'язкові платежі стягуються тільки з інвесторів у разі отримання ними дивідендів або продажу своєї частки у випадку виходу з фонду. Не менш цікаві ІСІ і для обслуговування інвестиційних потоків. Операції прямого інвестування та вкладення коштів через ІСІ оподатковуються ідентично. Однак у першому випадку компанії доведеться передбачати у своєму бюджеті витрати на фахівців, які зможуть компетентно зарадити цим інвестиціям. Проте для інвестування через фонд вже немає потреби в ручному управлінні, оскільки відповідні функції виконуватиме компанія з управління активами. Що видається справді проблематичним, то це вихід інвесторів із проекту після його закінчення. Адже в цьому разі фонду доведеться продати частину активів підприємства, які належать йому. Тобто, основними проблемами в інститутах спільного інвестування на сьогодні є такі:

- занадто різкі обмеження сучасним законодавством складу активів інвестиційних фондів;
- недооцінка переваг інститутів спільного інвестування перед іншими альтернативними способами вкладання грошей.

Таким чином, щоб вирішити існуючі проблеми та досягнути рівня західноєвропейських країн, потрібно привести українське законодавство про інститути спільного інвестування відповідно до законодавства країн Європейського Союзу, причому основний акцент при переробці законодавства зробити на лібералізації структури активів фондів та здійснити заходи щодо формування у населення позитивного сприйняття діяльності нових інститутів спільного інвестування.